

Twist om manglende betaling for strøm fra solkraftverk i Honduras

Norfund investerte i 2014 sammen med Scatec og KLP i utvikling av solkraftverkene [Los Prados](#) og [Nacome II \(Agua Fria\)](#). Norfunds investering er til sammen på ca. 286 millioner kroner. Prosjektene inngikk langsiktige kraftkjøpsavtaler med ENEE, den statlige monopolisten for distribusjon av kraft i landet. Honduras har stilt en statsgaranti for ENEEs betalinger. Solkraftverkene Norfund er investert i står for om lag 15% av all solenergi levert inn på det nasjonale nettet i Honduras.

ENEE er i en svært krevende økonomisk situasjon. Dette skyldes i stor grad at det er stor differanse mellom kraft levert over nettet og det som ENEE klarer å få igjen fra sine kunder. Det er rapporter på at disse tapene er på over 30%.

Prosjektene er delvis lånefinansierte av tredjeparter, og lånene er i mislighold på grunn av mangelfulle og forsinkede innbetalinger fra ENEE. Långivere i prosjektet er de regionale bankene CIFI og Lafise, og norske Eksfin. Sistnevnte er største kreditor med en eksponering på ca 30 millioner USD.

Norfund og partnere har forhandlet med myndigheter og kraftkjøper for å finne en løsning på ENEEs betalingsproblemer i flere år. På grunn av betalingsproblemene til ENEE har Norfund inngått et 18 måneders moratorium på betjening av lånene til prosjektets kreditorer som utløper i juni 2023.

Den nye honduranske regjeringen har ønsket å reforhandle tariffene i avtalene med mål om å få ned prisene. Norfund var en pådriver for å få de andre selskapene med på disse forhandlingene. Høsten 2022 signerte prosjektene ikke-bindende avtaler (MoUer), med Honduras energiminister, Erick Tejada, med president Xiomara Castro til stede.

I MoUene var vi enige om betydelige prisreduksjoner, inkludert at vi sa fra oss rett til et ekstra prisincentiv på 3 US cent som ble introdusert av forrige regjering, og ettergivelse av manglende betalinger. Enigheten ble imidlertid ikke fulgt opp med en bindende avtale fra ENEE og myndighetenes side, og MoUene har nå utløpt. Som en del av avtalen skulle ENEE betale sin utestående gjeld (fratrukket summen som ble ettergitt) i en engangsinnbetaling til prosjektet. I Q4 2022 mottok prosjektet betaling av til sammen 34% av denne summen. For strømmen i første kvartal i år, fikk de betalt mindre enn 20% av hva den skulle koste med den reduserte prisen vi ble enige om i oktober.

Siden ENEE ikke overholder sine forpliktelser, selv etter en rekke forsøk på å finne en forhandlet løsning har Norfund, sammen med prosjektets partnere, [registrert sak](#) ved International Centre for Settlement of Investment Disputes (ICSID). I saken ber Norfund om kompensasjon for de tapene som prosjektene har hatt som følge av at myndighetene ikke overholder sine forpliktelser.

ICSID er en internasjonal voldgiftsinstitusjon under Verdensbanken. Norge sluttet seg til ICSID-konvensjonen i 1967. Norfunds adgang til å bruke ICSID i den aktuelle saken kommer fra Honduras nasjonale investor-lovgivning hvor dette er den eneste internasjonale tvisteløsningen som var tilgjengelig for prosjektene. (Det handler altså ikke om bruk av bilaterale investeringsbeskyttelsesavtaler).

Bruk av en internasjonal tvisteløsningsmekanisme er industristandard i de landene hvor Norfund er investert. At investorer får tilgang på uavhengig internasjonal tvisteløsning er én måte land kan redusere risikoen for investorer, og dermed bidra til lavere priser på prosjektene. Utviklingsland har som regel lav

kredittverdighet, noe som øker risikoen i prosjektene, og dette gjør det særlig krevende å tiltrekke seg kapital til fornybar energi, der nesten alle kostnadene kommer i forkant av drift. Denne problemstillingen er et av de avgjørende hindrene for å få fart på den globale energiomstillingen til fornybar energi og begrense klimaendringene.

Selv om det nå er registrert en sak hos ICSID pågår forhandlingene med Honduras parallelt med svært hyppig dialog med myndighetene, senest i møte 17.mai. Norfund har stor tro på at vi vil finne en forhandlet løsning.

Det er viktig å understreke at til tross for uteblitt betaling over lang tid fortsetter prosjektene å levere strøm til kraftnettet i Honduras.